

ŠPD "UNSKO-SANSKE ŠUME" d.o.o. Bosanska Krupa, Radnička bb

Interni dokument

Broj:

Datum: 11.02.2026. god.

PREDMET: Stanje zaštite šuma na području ŠPD-a u 2025. godini

Narušena biološka ravnoteža na širem geografskom prostoru i globalni poremećaji u šumskim ekosistemima manifestiraju se kroz sušenje šuma u većem ili manjem obimu na području kojim gazduje ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ d.o.o. Bosanska Krupa.

Problematika integralne zaštite šuma u 2025.godini odnosila se na:

1. Sušenje jele u prirodnim sastojinama kao posljedica rasprostranjenosti poluparazita imele *Viscum album*,
2. Sušenje smrče u prirodnim sastojinama i vještački podignutim kulturama kao posljedica prenamnoženja potkornjaka,
3. Ledolomi i izvale (uglavnom mlađe bukove sastojine),
4. Prisustvo bukove skočipe *Rhynchaenus fagi*,
5. Prisustvo borovog četnjaka *Thaumatococcus panyocampa*,
6. Sušenje hrastovih sastojina kao posljedica rasprostranjenosti poluparazita imele *Loranthus europeus*.

Najintenzivnije sušenje odvija se već dugi niz godina na području Podružnice „Šumarija“ Bosanski Petrovac i Podružnice „Šumarija“ Sanski Most. Sušenje je zahvatilo površinu oko 4.000 ha u G.J. „Grmeč-Bosanski Petrovac“ i veći broj odjela u G.J. „Osječenica-Bosanski Petrovac“ i radi se uglavnom o sušenju stabala u čistim sastojinama smrče kao i u mješovitim sastojinama bukve, jele sa smrčom.

Štete u Podružnici „Šumarija“ Sanski Most najintenzivnije je G.J. „Čelić Kosa“ gdje se u nekoliko odjela pojavilo intenzivno sušenje šumskih kultura smrče.

Štete su evidentne i odražavaju se kako na kvalitet drvne mase, tako i na stabilnost eko sistema uopće. Štete koje se odnose na kvalitet drvne mase mogu se posmatrati na dva načina:

- Šteta usljed prijevremene sječe stabala
- Šteta koja se ogleda u kvalitetu iskrojenih drvnih soerimenata

Šteta usljed prijevremene sječe stabala predstavlja oblik štete na drvnoj masi i šumskom ekosistemu u cjelini. Pod prijevremenom sječom podrazumijeva se uklanjanje stabala prije dostizanja njihove biološke i ekonomske zrelosti, čime se narušava plansko gazdovanje šumama.

Ovakav vid sječe uzrokuje direktne ekonomske gubitke, jer se dobija drvena masa manje zapremine i slabijeg kvaliteta, niže tehničke tržišne vrijednosti. Pored navedenog istovremeno dolazi i do smanjenja prirasta i poremećaja strukture sastojine što dugoročno utiče na stabilnost i proizvodnu sposobnost šume.

Pored ekonomskih, prijevremena sječa ima i izražene ekološke posljedice. Narušava se prirodna dinamika šumskih zajednica, smanjuje se zaštitna i hidrološka funkcija šume, te se povećava osjetljivost sastojina na abiotičke i biotičke štetne faktore, poput vjetroloma, snjegoloma i napada štetočina.

Površine koje su ogoljene sječom stabala neophodno je pravovremeno sanirati kako bi se spriječile negativne posljedice po šumski ekosistem i zemljište. Na ogoljenim površinama (fotografije u prilogu) dolazi do narušavanja stabilnosti tla, pojačane erozije, smanjenja zadržavanja vode i gubitka zaštitne funkcije šume.

Sanacija ovakvih površina podrazumijeva provođenje odgovarajućih uzgojno-tehničkih mjera, uključujući pripremu zemljišta, pošumljavanje autohtonim i stanišno prilagođenim vrstama drveća, kao i njegu mladih sastojina. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti izboru vrsta koje doprinose obnovi proizvodne, zaštitne i ekološke funkcije šume.

Jedan od problema sa kojim se susreće ŠPD „Unsko-sanske šume“ d.o.o. Bosanska Krupa, jeste sušenje šuma u privatnom vlasništvu. Vlasnici privatnih posjeda ne poduzimaju nikakve korake tako da dolazi do širenja potkornjaka u zdrave sastojine kojima gazduje ŠPD „Unsko-sanske šume“ d.o.o. Bosanska Krupa. Zbog gore navedenog potrebno je uključiti nadležne institucije kao što Kantonalan Uprava za šumarstvo i Kantonalna inspekcija za šumarstvo.

Smanjena vitalnost stabla, ekstremne suše i toplo vrijeme, oštećivanje stabala prilikom eksploatacije, loša higijena šumskih sastojina izuzetno pogoduju razvoju štetnih insekata koji su neposredni uzročnik sušenja šumskih sastojina. Analizom stanja na terenu došlo se do saznanja da je neposredni uzročnik sušenja osmozubi smrčin potkornjak *Ips typographus* L. i mali šestozubi smrčin potkornjak *Pityogenes chalcographus* L.. Prema našim lokalnim praćenjima imaju dvije čiste i jednu sestrinsku generaciju, te na taj način izuzetno brzo povećavaju svoju populaciju.

Na području kojim gazduju ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ d.o.o. Bosanska Krupa provode praktično sve mjere u borbi za zaustavljanje sušenja sastojina, počevši od preventivnih mjera (sprečavanje napada štetočina), kao što su uklanjanje stabala sa smanjenom vitalnošću i sl., do represivnih mjera (zaustavljanje napada, nakon što je izvjesna šteta već nastala) – sječe osušenih i zaraženih stabala, izvoza i otprema istih u što kraćem vremenskom roku, primjena lovnih klopki sa feromonima čime se suzbija i kontrolira brojnost populacije potkornjaka.

Iz gore navedenog možemo konstatovati da su uloženi ogromni naponi na sanaciji šteta uzrokovanih kalamitetom potkornjaka. Sanacija zaraženih površina primarni je cilj prilikom planiranja šumsko uzgojnih radova za navedeno područje.

U zimskom periodu ledena kiša je znak temperaturne inverzije u zraku kada su podloga i najniži sloj zraka vrlo hladni (ispod 0°C), a iznad struji topli zrak. Iz oblaka obično pada snijeg koji se prolazeći kroz sloj toplog zraka, pretvara u kišu. Ulazeći u hladni sloj zraka kapljice se pothlađuju, lede se u dodiru sa podlogom pa nastaje homogeni sloj leda debljine i do 15 mm. Težina leda postaje prevelika pa dolazi do ledoloma i izvala stabala.

Skoro na cijelom području kojim gazduje ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ d.o.o. Bosanska Krupa primijećeno je prisustvo bukove skočipipe *Rhynchaenus fagi* i to najčešće na mladim stablima bukve. Na mladim listovima primijećene su okrugle rupice koje su uzrokovale odrasle jedinke. Mladi listovi su naborani, uvijeni pri čemu dolazi do blage deformacije lista. Larva je bijele boje sa tamnom glavom, koja vijugavo minira list od središnjeg lisnog nerva do bočnih nerava. Ti dijelovi tokom mjeseca juna posmeđe. Usljed jačeg napada dolazi do opadanja listova, što nije primijećeno na području kojim gazduje ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ d.o.o. Bosanska Krupa a samim tim nisu nastale značajne štete.

Na području kojim gazduje ŠPD „UNSKO-SANSKE ŠUME“ d.o.o. Bosanska Krupa i NP Una primijećeno je prisustvo borovog četnjaka *Thaumetopoea pityocampa*. Borov četnjak javlja se na vrstama iz roda *Pinus* i ima jednu generaciju godišnje. Roji se tokom juna i jula. Ženka polaže jaja na malim granama u krošnjama stabala. Ispiljene gusjenice prezimljavaju u jajnim leglima, odnosno paučinastim gnijezdima u kojima žive do kraja razvića.

Gusjenice se legu u proljeće, i hrane u grupama u svilenkastim gnijezdima što je i evidentno na terenu, posebno na južnoj ekspoziciji odjela 41/1, 42, 84/1 i 84/2 G.J. „Kamenica-Vučijak“. Gusjenice tokom dana miruju u gnijezdu a noću izlaze u brst u pravilnom retku po čemu je i dobio ime. Kasno u jesen prestaju sa ishranom i prezimljavaju u gnijezdu. Narednog proljeća još kratko završavaju rast i spuštaju se u na zemlju gdje u šumskoj stelji predu kukolje u kojima prelaze u stadij lutke. Stadij lutke traje od 20 do 40 dana. Od napada borovog četnjaka najviše stradaju prorijeđene sastojine bora na plitkim i suhim staništima.

Mjere borbe su uzgoj mješovitih sastojina, održavanje gustog sklopa na ugroženim lokalitetima, otsjecanje i spaljivanje gusjeničnih gnijezda, trovanje gusjenica utrobnim i kontaktnim insekticidima, zatim upotrebom bioloških sredstava kao što je *Bacillus thuringiensis*, postavljanjem feromonskih klopki sa sintetskim polnim feromonom ženke a postavljaju se krajem juna i početkom jula, postavljanjem mehaničkih (barijernih) klopki oko zaraženih stabala.

Intenzitet napada utvrđuje se procentualno brojanjem jajnih legala. Uviđajem na licu mjesta konstatovano je da je napad slab, odnosno da je zaraženo manje od 25% stabala na datom lokalitetu.

Kako se prije nekoliko godina pojavio borov četnjak u ŠGD „Hercegbosanske šume“ d.o.o. Kupres i sada je u ekspanziji, preporuka je da se uspostavi suradnja sa kolegama iz navedenog društva. Tokom 2026.godine potrebno je da se nastavi praćenje razvoja borovog četnjaka a poželjno bi bilo uraditi istraživanje zajedno sa Šumarskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu iz razloga što je posljednji istraživački rad o pojavi borovog četnjaka objavljen prije 60 godina.

Sušenje hrastovih sastojina usljed pojave imele *Loranthus europeus* odnosi se na pojedinačna stabla hrasta čije krošnje strše iznad krošnji ostalih stabala u sastojini. Hrastova imela se prepoznaje po plodovima žute koštunice prečnika do 1 cm. Prilikom zaraze imela prodire u granu pomoću haustorija pri čemu od domaćina uzima vodu i mineralne materije. Tom prilikom luče se hormonski aktivne supstance (auksini i citokinini) pri čemu dolazi do pojačane diobe i uvećanja ćelija (hiperlazija i hipertrofija) a rezultat je karakteristično zadebljanje na grani.

Kao posljedica prisustva hrastove imele dolazi do smanjenog prirasta, slabija vitalnost stabala, veća osjetljivost na sušu. Kod jače zaraze dolazi do sušenja pojedinačnih grana i vrhova krošnji te na kraju cijelog stabla.

Mjere suzbijanja mogu biti preventivne i represivne. Od preventivnih mjera primjenjuje se gušći sklop u hrastovoj sastojini.

U okviru represivnih mjera primjenjuju se mehaničke (orezivanje napadnutih dijelova) i biološke (pomoću larvi leptira *Delias eucharis* koje jedu lišće žute imele).

Imela *Viscum album* je uzročnik bolesti koji se javlja na lišćarskim i četinarskim vrstama. Kod nas najviše je zastupljena na stablima jele. Plod imele *Viscum album* je bobica čiji je perikarp u početku zelen, dok kasnije dozrijevanjem postaje bjeličast i proziran.

Perikarp sadrži ljepljivu materiju viscin koji ključni faktor prilikom razmnožavanja imele. Štete koje nastaju usljed prisustva imele na zaraženim stablima ogledaju se u smanjenju tehničkog kvaliteta stabla, smanjenju plodonošenja, smanjenju prirasta.

Kod stabala napadnutih imelom smanjen je prirast tako da je sa proizvodnog karaktera njihovo zadržavanje potpuno nekorisno.

1. Podružnica „Šumarija“ Bihać

Podružnica „Šumarija“ Bihać nema problematike što se tiče sušenja šuma prouzrokovanih pojavom potkornjaka. Na 49 pozicija postavljene su klopke za ulov potkornjaka, uglavnom kao kontrolne klopke sa vrlo neznatnim ulovima, ispod kritične granice osim ulova potkornjaka u G.J. „Plješevica“ gdje se na pojedinim klopka pojavio prekomjeren broj potkornjaka.

To se odnosilo na odjele sa većom zalihom drvnih sortimenata četinara na međustovarištu i na lokalitetu duga luka gdje je povećano prisustvo potkornjaka u kulturi smrče.

Na tim lokacijama postavljene su dodatne klopke za ulov potkornjaka.

Na području kojim gazduje Podružnica „Šumarija“ Bihać tokom 2025. godine ulovljeno je 140 652 potkornjaka od čega je u junu ulovljeno 82 285 potkornjaka. Korišteni su feromoni Chalcoprax, Pheroprax, Tomowit.

Kada su u pitanju drugi faktori koji narušavaju zdravstveno stanje šume, uočeno je prisustvo borovog četnjaka *Thaumatococcus panyocampa* u G.J. „Kamenica –Vučijak“ i to u dijelu koji graniči sa površinama kojim gazduje NP „Una“.

U G.J. „Plješevica“ djelimičnim pregledom i utvrđivanjem zdravstvenog stanja šumskih sastojina u G.J. „Plješevica“, na stablima jele mogla se primijetiti masovna pojava imele *Viscum Album* ssp. *Abietis*.

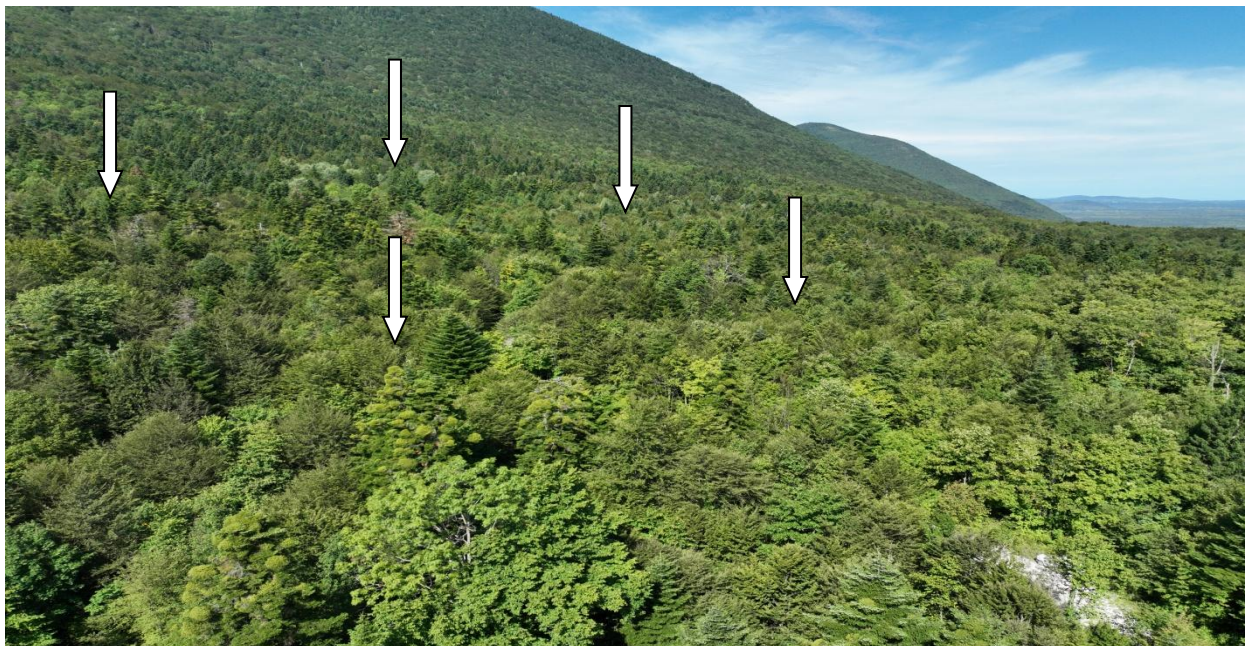
U odjelima 26,27,28,41 i 42/1 G.J. „Plješevica.“ nam pokazuje da je imelom zaraženo oko 50% stabala jele. Odsjeci gore navedenih odjela pripadaju G.K. 1202, odnosno šume bukve i jele na pretežno plitkom zemljištu.

U gore navedenim odjelima intenzitet napada je takav da je došlo do sušenja pojedinačnih stabala jele, te je za očekivati da će doći do ulančavanja šete, odnosno napad potkornjaka. Zbog pojačanog intenziteta napada imele, primijećeno je pojedinačno sušenje bočnih grana u vršnom dijelu stabla.

Viscum album je poluparazitska cvijetnica, koja parazitira razne vrste šumskog drveća. U našim šumama imela najviše se javlja na jeli.

Ukupno posječena neto masa sanitara za Podružnicu „Šumarija“ Bihać, nalazi su u tabelama u prilogu.

Fotografija 1. G.J. „Plješevica, stabla jele zaražena imelom.

Fotografija 2. G.J. „Plješevica“, sušenje kulture u neposrednoj blizini skijališta –Duga luka.

2. Pogon gospodarenja Bosanska Krupa

U Pogonu gospodarenja Bosanska Krupa ukupno je postavljeno 10 feromonskih klopki, uglavnom kontrolnih, a ulovi su vrlo neznatni, ispod kritičnog praga osim ulova potkornjaka u G.J. „Vojskova“ u odjelima 36,104,111/1 i 111/2 gdje se na pojedinim klopkama pojavio prekomjeran broj potkornjaka u kulturama smrče pri čemu se javilo znatno sušenje većih površina šumskih kultura (fotografije u prilogu). Na području kojim gazduje Pogon gospodarenja za općinu Bosanska Krupa tokom 2025. godine ulovljeno je 105 214 potkornjaka od čega je najveći ulov bio u mjesecu septembru kada je ulovljeno 48.553 potkornjaka. Korišteni su feromoni Chalcoprax, Pheroprax.

Pored potkornjaka konstatovano je prisustvo bukove skočipipe *Rhynchaenus fagi*, štetnika koji se javlja na vrstama roda *Fagus* i to najčešće na mladim stablima. Usljed jačeg napada dolazi do prijevremenog opadanja listova, a što u ovom slučaju nije konstatovano. Štetnik *Rhynchaenus fagi* ne izaziva značajnije štete (Tomiczek i drugi, 2007).

Ukupno posječena neto masa sanitara za Pogon gospodarenja za općinu Bosanska Krupa, nalazi su u tabelama u prilogu.

Fotografija 3. G.J. „Vojskova“, sušenje šumskih kultura smrčje

Fotografija 4. G.J. „Vojskova“, sušenje šumskih kultura smrčje

3. Podružnica „Šumarija“ Bosanski Petrovac

Od cijelog područja kojim gazduje ŠPD „Unsko sanske šume“ najintenzivnije sušenje odvija se već dugi niz godina na području Podružnice „Šumarija“ Bosanski Petrovac. Uglavnom se radi o sušenju čistih sastojina smrče, kao i sušenje smrče u mješovitim sastojinama bukve, jele sa smrčom na površini od cca 3000 ha, te u manjem obimu, kao pojedinačna stabla, na ostalim dijelovima G.J. „Grmeč-Bosanski Petrovac“. Usljed jačeg napada potkornjaka sušenje šumskih sastojina u 2025. godini obuhvatilo je i G.J. „Osječenica-Bosanski Petrovac“. Sušenjem je obuhvaćen cijeli kompleks odjela iznad naselje Kolunić i prema Oštrelju (fotografije u prilogu).

Pored potkornjaka, intenzivno se javlja i imela *Viscum album*. Njenim napadom obuhvaćena su stabla jele. Tokom 2026. godine i narednih godina za očekivati je slabiji urod sjemena na stablima jele, jer su žbunovi imele prekrili krošnje stabala. Za posljedicu će biti narušeno zdravstveno stanje sastojina jele što predstavlja opasnost od ulančavanja štetnika, odnosno sušenje stabala jele usljed prekomjernog broja potkornjaka.

Sušenjem štete su evidentne i značajne na gubitku kvaliteta drvne mase, a odražavaju se i na stabilnost ekosistema uopće.

Na području „Podružnice“ provode se praktično sve poznate biotehničke mjere u borbi za zaustavljanje sušenja sastojina, kroz sanaciju površina zahvaćenih sušenjem drvne mase (fotografije u prilogu), sječu osušenih i zaraženih stabala. Isto tako lovnim klopkama uz primjenu feromona suzbija se i kontrolira brojnost populacije potkornjaka na tom području.

Na području kojim gazduje Podružnica „Šumarija“ Bosanski Petrovac tokom 2025. godine ulovljeno je 624 380 potkornjaka od čega je u julu ulovljeno 218 100 potkornjaka. Korišteni su feromoni Chalcoprax, Pheroprax.

Dosljedno provođenje propisanog načina gospodarenja za čiste sastojine smrče, te valjana uspostava šumskog reda znatno će povećati odbrambene mehanizme sastojina koja će u određenom trenutku u nekoj mjeri moći amortizirati sve negativne utjecaje i smanjiti štete od potkornjaka.

U 2023. godini došlo je do pogoršanja stanja, kada bilježimo porast posječene mase sanitara na području Podružnice „Šumarija“ Bosanski Petrovac (11.190 m³).

Tendencija rasta sušenja četinarskih stabala nastavila se i u 2024. godini, pri čemu je ukupno posječeno 14.290,39 m³ i 74,03 m³ liščarskih sortimenata.

Također u 2025. godini tendencija rasta sušenja četinarskih stabala se nastavlja, pri čemu je ukupno posječeno 20.055,79 m³ četinara i 101,52 m³ liščara.

Pored posječene drvne mase slučajnih užitaka, navodimo podatak da je slučajnih užitaka doznačeno a ne posječeno 5.608,54m³ četinara i 55,80 m³ liščara . Navedenu količinu četinara potrebno je realizirati prije prve generacije rojenja potkornjaka.

Ekstremne suše, povećanje temperature i produžavanje toplotnog perioda na jesenske mjesece omogućilo je pojavu i do 3 generacije potkornjaka što nam potvrđuje ulov potkornjaka u mjesecu oktobru, što je uzrokovalo povećanje šteta, ali i otežalo samo suzbijanje potkornjaka. Međutim ostaje i dalje problem brze doznake, sječe, izvoza, te uspostave šumskog reda, kao bitnog faktora za smanjenje populacije potkornjaka. Isto tako problem i dalje predstavljaju privatne šume zaražene potkornjakom, a koje graniče sa državnim suma kojim gazduje ŠPD.

Feromonske klopke su postavljene na 56 pozicija. Zamjena ampula feromona vršena je redovno, a kvantificiranje ulova desetodnevno. Međutim primjećeno je da su na preostalim klopkama ulovi tokom vegetacionog perioda bili iznad prekobrojnosti, što ukazuje da u proljeće 2026. godine treba dosta ranije postaviti klopke i pratiti stanje gradacije potkornjaka.

Tabela 1. PRIKAZ REALIZIRANE DRVNE MASE SANITARNIH SJEČA ZA PODRUŽNICU „ŠUMARIJA“ BOSANSKI PETROVAC (period 2007.-2025.god.)

SANITARNE SJEČE (god.)	Neto (m ³)
2007	30.366
2008	12.821
2009	4.025
2010	5.167
2011	3.906
2012	3.262
2013	4.465
2014	16.045
2015	11.103
2016	18.134
2017	19.616
2018	40.962
2019	12.143
2020	11.078
2021	5.078
2022	3.426
2023	11.190
2024	14.364
2025	20.157
SUMA:	247.308

Fotografija 5. Progale nastale sječom zaraženih stabala i preostala zaražena stabla u G.J. „Grmeč-Bosanski Petrovac“

Fotografija 6. Progale nastale sječom zaraženih stabala i preostala zaražena stabla u G.J. „Grmeč-Bosanski Petrovac“

Fotografija 7. Zaražena stabla usljed napada potkornjaka G.J. „Osječenica-Bosanski Petrovac“

4. Podružnica „Šumarija“ Cazin

U ovoj Podružnici problematika sušenja i propadanja šuma odnosi se na kulture koje su starosti oko 50 godina, podignute uglavnom na terenima van svog proizvodnog areala. Ugroženost se ogleda kroz pojavu sušenja pojedinačnih stabala u smrčevim i borovim kulturama, a koja se do sada uspješno suzbija pravovremenim sječama i redukcijom pomoću feromonskih klopki.

Posebna pažnja u 2026. godini će se usmjeriti na odjel 1 GJ „Kladušnica“, odjel 2,35/2,52,85,86 i 87 GJ „Glinica“, odjel 35,36,37,38,39,44,74 i 76 G.J. „Gomila“. U gore navedenim odjelima došlo je do napada potkornjaka u smrčevim kulturama na većim površinama (fotografije u prilogu).

Na području kojim gazduje Podružnica „Šumarija“ Cazin tokom 2025. godine ulovljeno je 309.660 jedinki potkornjaka od čega je najveći ulov bio u mjesecu julu kada je ulovljeno 106.880 jedinki potkornjaka.

Klopke sa feromonima su postavljene na 31 poziciju. Korišteni su feromoni Chalcoprax i Pheroprax, a kvantificiranje ulova vršeno svakih deset dana u mjesecu.

Fotografija 8. Zaražena stabla smrče usljed napada potkornjaka G.J. „Gomila“

Fotografija 9. Zaražena stabla usljed napada potkornjaka G.J. „Gomila“

Fotografija 10. Zaražena stabla usljed napada potkornjaka G.J. „Kladušnica“

5. Podružnica „Šumarija“ Ključ

Na području kojim gazduje Podružnica „Šumarija“ Ključ, na nekoliko lokaliteta konstatovano je sušenje jele, kao posljedica napada potkornjaka. Sušenje je intenzivno u više odjela G.J. „Ošljak-Golaja“ , G.j. „Šiša-Palež“ i G.J. „Mulež –Ljubinska planina“. Radi se o sušenju pojedinačnih stabala jele, te u nekoliko slučajeva o intenzivnijim žarištima tako da je u 2025.godini realizirano 9.781 m³ drvene mase slučajnih užitaka.

Na području kojim gazduje Podružnica „Šumarija“ Ključ tokom 2025. godine ulovljeno je 135.620 jedinki potkornjaka od čega je najveći ulov bio u mjesecu julu kada je ulovljeno 53.680 jedinki potkornjaka.

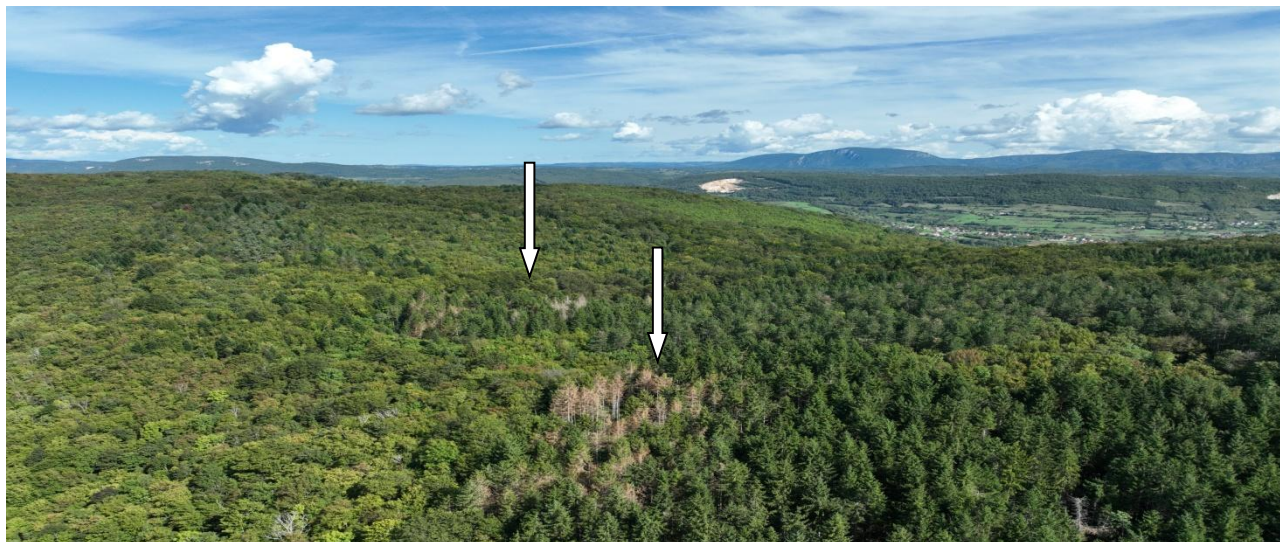
Klopke sa feromonima su postavljene na 21 poziciju. Korišteni su feromoni Chalcoprax i Pheroprax i Curviwit a kvantificiranje ulova vršeno svakih deset dana u mjesecu.

Na području kojim gazduje Podružnica „Šumarija“ Ključ, a posebno u G.J. „Šiša-Palež“ intenzivno na stablima jele javlja se imela *Viscum album*.

Fotografija 11. Imelom zaražena stabla jele u G.J. „Šiša-Palež“

Fotografija 12. Sušenje kulture smrče u G.J. „Šiša-Palež“

Podružnica „Šumarija“ Sanski Most

Na području Podružnice „Šumarija“ Sanski Most u 2025. godini posječeno je 9.256,39 m³ (8.379,92 m³ četinara i 876,47 m³ liščara) slučajnih užitaka.

Na ŠGP „Sansko“ sušenje četinara se javlja uglavnom u šumskim kulturama četinara kao posljedica napada smrčinog potkornjaka. Sušenje se najviše javlja u G.J. „Čelić-Kosa“ u odjelima 84,89,90,75,77, 109,110 i 111, G.J. „Grmeč-Mijačica“ u odjelima 128/2 i 131/2, G.J. „Grmeč-Palanka“ u odjelima 38 i 41.

Poduzete su sve mjere u borbi za zaustavljanje sušenja sastojina, počevši od preventivnih do represivnih mjera što je rezultiralo ulovom 107.613 jedinki potkornjaka u 2025. Godini. Ukupno je postavljeno 35 feromonskih klopki za kontrolu populacije i suzbijanje potkornjaka. Korišteni su feromoni Pheroprax i Chalcoprax.

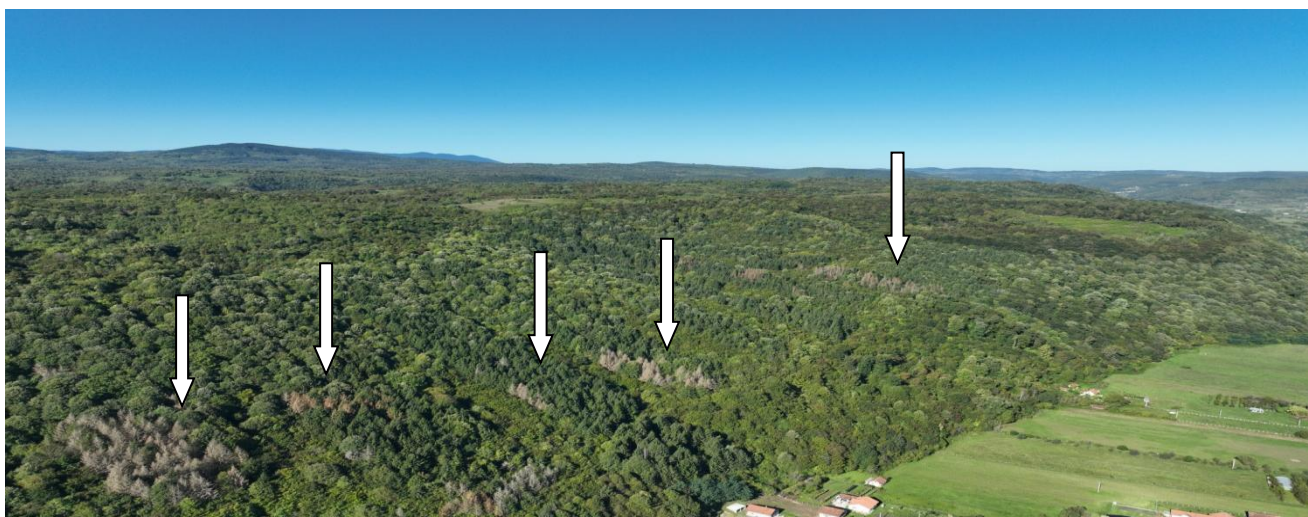
Fotografija 13 i 14. Sušenje kulture smrče u G.J. „Čelić-Kosa“

Fotografija 15 i 16. Sušenje kulture smrče u G.J. „Čelić-Kosa“

Fotografija 17. Sušenje kultura smrče u G.J. „Čelić-Kosa“

Iz prikupljenih podataka vidljivo je da je 218 postavljenih klopki u 2025. godini po Podružnicama/Pogonu. Na području kojim gazduje ŠPD „Unsko-sanske šume“ d.o.o. Bosanska krupa u 2025.godini ulovljeno je 1.423.139 jedinki potkornjaka.

Tabela 2. PREGLED POSTAVLJENIH KLOPKI U 2025. GODINI PO PODRUŽNICAMA/POGONU

R/b	PODRUŽNICA/POGON	BROJ KLOPKI
1	Bihać	49
2	Bos.Krupa	10
3	Bos.Petrovac	72
4	Cazin	31
5	Ključ	21
6	Sanski Most	35
UKUPNO:		218

Tabela 3. PRIKAZ NETO POSJEČENE DRVNE MASE SANITARA ZA PERIOD 2018.-2025.GODINA, PO PODRUŽNICAMA/POGONU

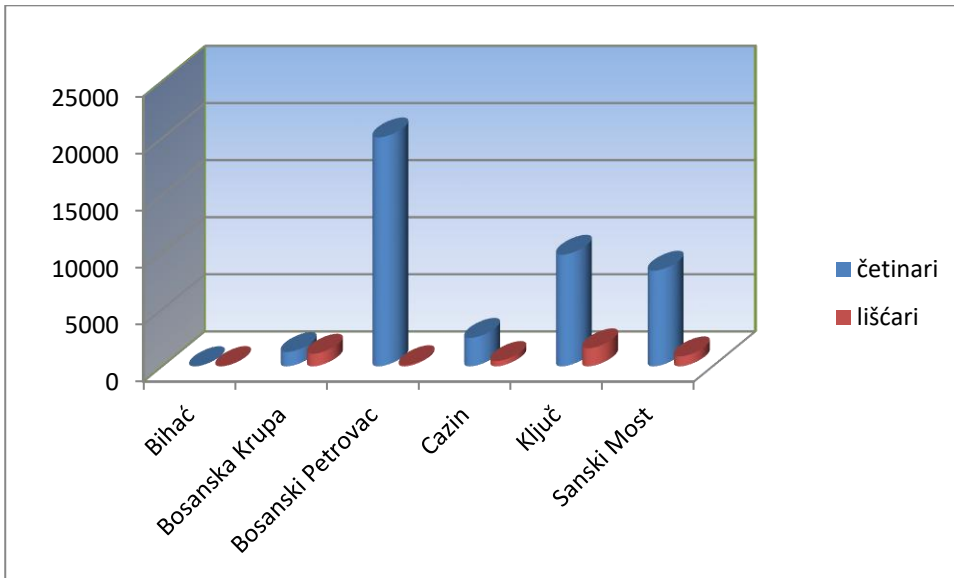
PODRUŽNICA / POGON	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.		
	ukupno	ukupno	ukupno	ukupno	ukupno	ukupno	ukupno	četinari	lišćari	ukupno
Bihać	3.401	6.210	1.310	3.117	957	252	65	16	28	44
Bosanska Krupa	5.344	17.710	588	411	575	2.798	4.479	1.256	1.107	2.363
Bosanski Petrovac	40.962	12.143	11.078	5.078	3.426	11.190	14.364	20.056	102	20.128
Cazin	2.897	1.735	2.380	713	1.309	1.883	3.588	2.496	466	2.962
Ključ	3.117	9.464	1.198	46.790	23.417	6.223	8.116	9.781	1.579	11.360
Sanski Most	6.038	3.181	1.643	7.854	38.528	8.940	1.899	8.380	876	9.256
UKUPNO	61.759	50.443	18.197	63.963	68.192	31.287	32.511	41.985	4.130	46.115

Tabela 4. PRIKAZ BRUTO DOZNAČENE A NE POSJEČENE DRVNE MASE SANITARA U 2025.GODINI PO PODRUŽNICAMA/POGONU

PODRUŽNICA/ POGON	2025. godina		
	četinari	lišćari	ukupno
Bihać	16	120	136
Bosanska Krupa	273	1.318	1.591
Bosanski Petrovac	5.609	56	5.665
Cazin	295	0	295
Ključ	1.096	125	1.221
Sanski Most	3.132	15	3.147
UKUPNO	10.421	1.634	12.055

Doznačenu a ne posječenu drvnu masu treba realizirati (sječa, izvoz i iznos) najkasnije do 01.04.2026.godine.

Grafikon 1. Količina posječenog sanitara po vrstama drveća i Podružnicama/Pogonu

Grafikon 2. Broj ulovljenih jedinki potkornjaka po Podružnicama/Pogonu

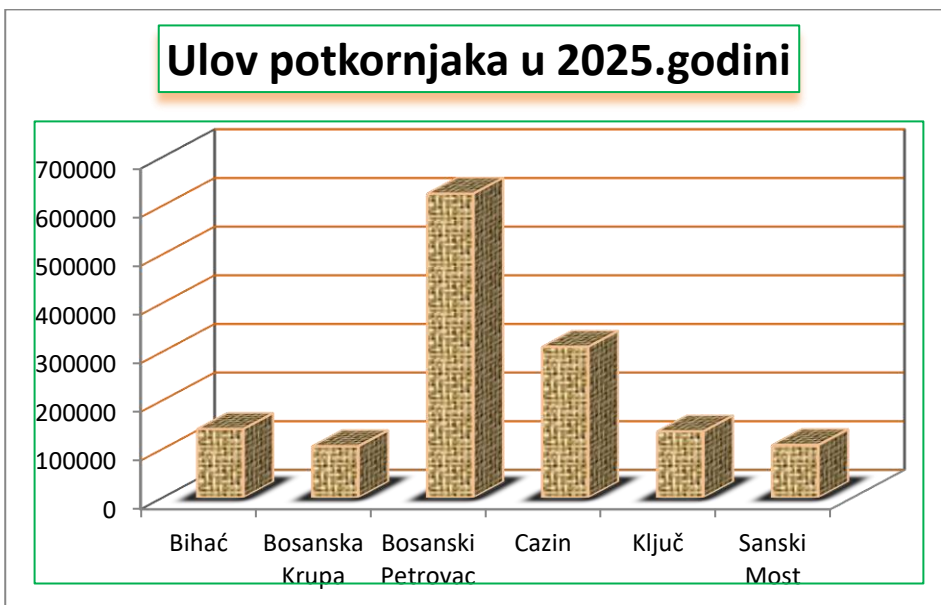

Tabela 5. Posječena drvena masa sanitara četinara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO (m ³)							
	ČETINARI		Smrča	Jela	C.bor	B.bor	Borovac	Duglazija	Ariš	Ostali
BIHAĆ	Trupci	15								
	Rudno drvo									
	Celuloza u dugom	7					12,89			12,89
	Celuloza cijepana	7					3,55			3,55
	Škart									
UKUPNO	29					16,44				16,44

Tabela 6. Posječena drvena masa sanitara lišćara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO							
	LIŠĆARI		Bukva	Javor	Hrast	Cer	Bagrem	Grab	Kesten	Ostali
BIHAĆ	Trupci									
	Ogrijev u dugom									
	Ogrijev cijepani		7,00			7,00		14,00		28,00
	Gule									
UKUPNO		7,00				7,00		14,00		28,00

Tabela 7. Posječena drvena masa sanitara četinara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO (m ³)							
	ČETINARI		Smrča	Jela	C.bor	B.bor	Borovac	Duglazija	Ariš	Ostali
Pogon gospodarenja za općinu Bosanska Krupa	Trupci	114,66			133,66					133,66
	Rudno drvo									
	Celuloza u dugom	519,63	211,23		194,32					405,55
	Celuloza cijepana	345,72	470,06		247,13					717,19
	Škart									
UKUPNO	980,01	681,29	0	575,11	0	0	0	0	0	1256,4

Tabela 8. Posječena drvena masa sanitara lišćara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO							
	LIŠĆARI		Bukva	Javor	Hrast	Cer	Bagrem	Grab	Kesten	Ostali
Pogon gospodarenja za općinu Bosanska Krupa	Trupci									
	Ogrijev u dugom	284,52	37,19		14,71	48,80				100,70
	Ogrijev cijepani	1043,56	471,74		397,52	101,00	11,15	24,88		1.006,29
	Gule									
UKUPNO	1328,08	508,93	0	0	412,23	149,8	11,15	24,88	0	1106,99

Tabela 9. Posjećena drvena masa sanitara četinara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO (m ³)							
	ČETINARI		Smrča	Jela	C.bor	B.bor	Borovac	Duglazija	Ariš	Ostali
Bosanski Petrovac	Trupci	11090,61	4.710,49	2.142,11		18,21				6.870,81
	Rudno drvo	343,05								0,00
	Celuloza u dugom	3745,47	3.293,56	1.886,96		48,92				5.229,44
	Celuloza cijepana	2314,35	4.460,42	2.726,48		88,45				7.275,35
	Škart	107,65	10,23	669,96						680,19
UKUPNO	17601,13	12474,7	7425,51	0	155,58	0	0	0	0	20055,79

Tabela 10. Posjećena drvena masa sanitara lišćara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO							
	LIŠĆARI		Bukva	Javor	Hrast	Cer	Bagrem	Grab	Kesten	Ostali
Bosanski Petrovac	Trupci	15,9								0,00
	Ogrijev u dugom	84,67	54,97							54,97
	Ogrijev cijepani	70,23	43,25							43,25
	Gule	0,3	3,30							3,30
UKUPNO	171,1	101,52	0	0	0	0	0	0	0	101,52

Tabela 11. Posjećena drvena masa sanitara četinara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO (m ³)							
	ČETINARI		Smrča	Jela	C.bor	B.bor	Borovac	Duglazija	Ariš	Ostali
Cazin	Trupci									0,00
	Rudno drvo									0,00
	Celuloza u dugom	1091,33	838,12		25,20		10,00			873,32
	Celuloza cijepana	1866,01	1.567,16		39,05		16,00			1.622,21
	Škart									0,00
UKUPNO	2957,34	2405,28	0	64,25	0	26,00	0	0	0	2495,53

Tabela 12. Posjećena drvena masa sanitara lišćara u 2025.godini

REKAPITULACIJA										
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³)		VRSTA DRVEĆA - POSJEČENO							
	LIŠĆARI		Bukva	Javor	Hrast	Cer	Bagrem	Grab	Kesten	Ostali
Cazin	Trupci									0,00
	Ogrijev u dugom	25,00	50,00							50,00
	Ogrijev cijepani	386,07	351,00		13,00	41,00		10,50	1,00	416,50
	Gule									
UKUPNO	411,07	401,00	0,00	13,00	41,00	0,00	0,00	10,50	1,00	466,50

Tabela 13. Posjećena drvena masa sanitara četinara u 2025.godini

REKAPITULACIJA											
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³) ČETINARI		VRSTA DRVEĆA - POSJEĆENO (m ³)								
			Smrča	Jela	C.bor	B.bor	Borovac	Duglazija	Ariš	Ostali	UKUPNO
Ključ	Trupci		377	1.846	308	3	72	1	0	0	2.607
	Rudno drvo		37	51	91	0	0	0	0	0	179
	Celuloza u dugom		443	2.199	688	52	502	5	0	0	3.889
	Celuloza cijepana		537	1.570	652	68	270	9	0	0	3.106
	Škart		0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			1.394	5.666	1.739	123	844	15	0	0	9.781

Tabela 14. Posjećena drvena masa sanitara lišćara u 2025.godini

REKAPITULACIJA											
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³) LIŠĆARI		VRSTA DRVEĆA - POSJEĆENO								
			Bukva	Javor	Hrast	Cer	Bagrem	Grab	Kesten	Ostali	UKUPNO
Ključ	Trupci		32	0	0	0	0	0	0	0	32
	Ogrijev u dugom		82	20	0	0	0	7	0	28	137
	Ogrijev cijepani		1.288	37	0	0	0	34	0	51	1.410
	Gule		0	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			1.402	57	0	0	0	41	0	79	1.579

Tabela 15. Posjećena drvena masa sanitara četinara u 2025.godini

REKAPITULACIJA											
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³) ČETINARI		VRSTA DRVEĆA - POSJEĆENO (m ³)								
			Smrča	Jela	C.bor	B.bor	Borovac	Duglazija	Ariš	Ostali	UKUPNO
Sanski Most	Trupci	1019,14	1.077,25	0,00	4,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.081,76
	Rudno drvo										
	Celuloza u dugom	2242,74	2.293,90	0,00	14,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.308,80
	Celuloza cijepana	3796,71	4.968,26	0,00	21,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.989,36
	Škart										
UKUPNO		7058,59	8339,41	0	40,51	0	0	0	0	0	8379,92

Tabela 16. Posjećena drvena masa sanitara lišćara u 2025.godini

REKAPITULACIJA											
PODRUŽNICA /POGON	DOZNAČENO (m ³) LIŠĆARI		VRSTA DRVEĆA - POSJEĆENO								
			Bukva	Javor	Hrast	Cer	Bagrem	Grab	Kesten	Ostali	UKUPNO
Sanski Most	Trupci										
	Ogrijev u dugom	372,29	98,96		4,34						103,30
	Ogrijev cijepani	649,13	534,51		238,66						773,17
	Gule										
UKUPNO		1021,42	633,47	0	243	0	0	0	0	0	876,47

Tabela 17. Doznačena a ne posječena masa iz 2025.godine

Podružnica	Gospodarska jedinica	Odjel	ČETINARI		LIŠČARI		UKUPNO	
			BRUTO	NETO	BRUTO	NETO	BRUTO	NETO
Bihać	Gata	15	16,45	12,56			16,45	12,56
	Risovac -Bihać	26			30,48	26,56	30,48	26,56
	Risovac -Bihać	34			42,92	37	42,92	37
	Risovac -Bihać	35			46,98	40,5	46,98	40,5
	UKUPNO			16,45	12,56	120,38	104,06	136,83

Tabela 18. Doznačena a ne posječena masa iz 2025.godine

Podružnica	Gospodarska jedinica	Odjel	ČETINARI		LIŠČARI		UKUPNO	
			BRUTO	NETO	BRUTO	NETO	BRUTO	NETO
Pogon gospodarenja Bosanska Krupa	Gomila	87	82,33	62,1			82,33	62,1
	Vojskova	20			46,12	35,22	46,12	35,22
		36	38,41	29,59			38,41	29,59
		104	48,54	39,95	42,19	33,57	90,73	73,52
	Grmeč-Jasenica	38	12,36	9,12	766,46	635,37	778,82	644,49
		82			177	147	177	147
		83			96,37	81,18	96,37	81,18
		84			55,12	46,65	55,12	46,65
	Risovac -Krupa	65	91,64	67,92			91,64	67,92
		93			135,08	111,76	135,08	111,76
	UKUPNO			273,28	208,68	1.318,34	1.090,75	1.591,62

Tabela 19. Doznačena a ne posječena masa iz 2025.godine

Podružnica	Gospodarska jedinica	Odjel	ČETINARI		LIŠČARI		UKUPNO	
			BRUTO	NETO	BRUTO	NETO	BRUTO	NETO
Bosanski Petrovac	Grmeč- Bosanski Petrovac	135	433,84	374			433,84	374
	Grmeč- Bosanski Petrovac	45	931,89	803,35	7,15	6,22	939,04	809,57
	Grmeč- Bosanski Petrovac	47	636,84	549	17,25	15	654,09	564
	Grmeč- Bosanski Petrovac	46	366,11	315,61	4,03	3,5	370,14	319,11
	Grmeč- Bosanski Petrovac	137	92,8	80			92,8	80
	Grmeč- Bosanski Petrovac	164	523,16	451	4,6	4	527,76	455
	Grmeč- Bosanski Petrovac	123	162,4	140			162,4	140
	Osječenica-Kulen Vakuf	78/2	218,08	188,00			218,08	188
	Osječenica -Bosanski Petrovac	1./1	438,48	378,00			438,48	378
	Osječenica-Kulen Vakuf	112/1	203,00	175,00			203	175
	Osječenica -Bosanski Petrovac	7	160,57	138,42	17,30	15,04	177,87	153,46
	Osječenica -Bosanski Petrovac	59,/1	225,48	194,38	5,47	4,76	230,95	199,14
	Osječenica -Bosanski Petrovac	57/2	1.069,74	922,19			1069,74	922,19
	Grmeč- Bosanski Petrovac	227	146,16	126,00			146,16	126
	UKUPNO			5.608,55	4.834,95	55,80	48,52	5.664,35

Obzirom da je borba na suzbijanju potkornjaka dugotrajan i složen proces u sljedećem periodu potrebno je striktno provoditi aktivnosti kako slijedi:

Aktivnosti koje treba poduzeti u proljetnom periodu u 2026. godini jeste:

1. Poboljšati higijenu šuma,
2. Hitno otpremiti ili izvršiti dislokaciju neokorane četinarske sortimente koji su lagerovani uz šumske kamionske puteve,
3. Prije prvog rojenja potkornjaka realizirati doznačenu a neposječenu drvenu masu slučajnih užitaka,
4. Blagovremeno vršiti doznaku, sječu, izvoz i otpremu slučajnih užitaka,
5. U proljetnom periodu (najkasnije do 20.marta) postaviti veći broj klopki sa feromonima tako da postignu svoj puni efekat, naročito u prvom naletu potkornjak,
6. Na vrijeme oglasiti odjele sanitara.
7. Za realizaciju slučajnih užitaka u većem obimu angažovati vlastitu režiju,
8. Potrebno je hitno sa Šumarskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu sklopiti Ugovor o kontinuiranom nadzoru nad zdravstvenim stanjem šuma sa težištem na četinarske sastojine.

Izveštaj o stanju zaštite šuma na području ŠPD-a za 2025.godinu se stavlja i na web stranicu ŠPD "Unsko-sanske šume" d.o.o. Bosanska Krupa, te je neophodno zadužiti Sektor za informatičke poslove ŠPD-a da isto izvrši nakon usvajanja i razmatranja navedenog izvještaja od strane Uprave ŠPD-a.

S poštovanjem,

REFERENT ZAŠTITE ŠUMA

Muhidin Hadrović, dipl.ing.šum.

RUKOVODILAC SEKTORA INTEGRALNE
ZAŠTITE ŠUMA

Denis Burzić, dipl.ing.šum.

V.D. IZVRŠNI DIREKTOR
ZA OBLAST ŠUMARSTVA

Mirsad Jusić, dipl.ing.šum.

Dostaviti:

- Naslovu x4
- Sekretar ŠPD-a,
- Sektor integralne zaštite šuma x2
- Šef tima za certificiranje, mr.sci.Sabahudin Solaković,
- a/a.